A.o 1848.

BUITENGEWONE ROTTERDAMSCHE COURANT.

Zondag den 16 April.

'SGRAVENHAGE den 15 april.

Een heden avond uitgekomen Bijvoegsel tot de *Nederlandsche Staats-Courant* behelst het Ontwerp van Grondwet voor het Koningrijk der Nederlanden, benevens het Verslag der Commissie, tot voordragt van dat Ontwerp benoemd. Het Ontwerp is, even als de tegenwoordige Grondwet, in elf hoofdstukken verdeeld, welke te zamen 190 artikelen bevatten. De additionele artikelen zijn ten getale van vier, waarvan het laatste een voorloopig kiesreglement bevat.

Wij haasten ons het belangrijkste van dat ontwerp, inzonderheid waar het wijzigingen in de thans bestaande Grondwet betreft, mede te deelen.

Ten aanzien van *het Rijk en zijne Inwoners* wordt gesteld, dat het grondgebied van het *Koningrijk in Europa* bestaat uit de provinciën Noord-Braband, Gelderland enz., met bijvoeging, zoo als in het voorstel van 1845, dat op het hertogdom Limburg de Grondwet toepasselijk zal zijn, behoudens de regten van den Duitschen Bond. — De *wet* zal het *getal* der *provinciën*, zoowel als van de plaatselijke gemeenten, kunnen *verminderen* of *vermeerderen*, of hare grenzen veranderen. Deze laatste bevoegdheid zou ook de wet hebben ten aanzien van de grenzen van den Staat. — De *wet* kan den Koning voor zekeren tijd met de noodige magt bekleeden ten opzigte van vreemdelingen, wanneer de werking van den regel, dat allen, die zich op het grondgebied van het Rijk bevinden, gelijke aanspraak hebben op bescherming van persoon en goederen, tijdelijk wordt geschorst. Verdragen tot uitlevering van vreemde misdadigers kunnen worden gesloten naar algemeene, bij de wet gestelde voorwaarden. Vreemdelingen zijn tot landsbedieningen *niet* benoembaar, dan volgens de bepalingen der wet: alle Nederlanders zijn daartoe gelijkelijk benoembaar. De wet bepaalt wie Nederlanders zijn en kan vreemden naturalisatie verleenen. In dit eerste hoofdstuk komt ook voor, dat niemand verlof noodig heeft om zijne gevoelens door den druk openbaar te maken; — dat het *regt* van *petitie* tot de *ingezetenen* en de wettiglijk zamengestelde en *erkende ligchamen*, binnen de grenzen hunner bepaalde werkzaamheden, wordt beperkt; — en eindelijk wordt daarbij verzekerd het *regt tot vereeniging*, *alleen* door de wet te bepalen ter verzekering van de *publieke orde*.

Het tweede hoofdstuk verschilt, voor zoo ver troonopvolging, inkomen der Kroon, voogdij des Konings, regentschap en inhuldiging aangaat, in het wezen der zaak niet zeer veel van de tegenwoordige. Behalve het inkomen uit de domeinen, bij de wet van 26 augustus 1822 afgestaan, geniet de Koning een jaarlijksch inkomen van één millioen gulden uit de landskas.

De afdeeling over de *magt des Konings* heeft belangrijke veranderingen ondergaan.

Onschendbaarheid van den persoon des Konings is daarbij vooral gewaarborgd, nevens de bepaling, dat *de ministers zijn verantwoordelijk.* — Het opperbestuur der buitenlandsche betrekkingen blijft bij de Kroon; terwijl de bepaling, dat bij haar ook benoeming van gezanten en consuls is, als in het opperbestuur van zelf begrepen, en dus nutteloos, wegvallen zal.

De Koning maakt *oorlog* en geeft daarvan *onmiddellijk* kennis aan de Staten-Generaal, met al die verdere openingen, als hij oorbaar zal achten. Het maken en bekrachtigen van verdragen blijft aan den Koning, behalve dat zoodanige, waarbij grondgebied des Rijks *in Europa* of *andere werelddeelen* afgestaan of *wettelijke regten* veranderd zouden worden, eerst kunnen bekrachtigd worden na goedkeuring der Staten-Generaal.

In art. 98 onzer Grondwet wordt deze aanmerkelijke wijziging voorgedragen, dat de *militaire officieren* door den Koning zullen worden benoemd, ontslagen of gepensioneerd, *volgens de regels bij de wet te bepalen.* — Ten aanzien der *Kolonien* wordt gemeen overleg met de Staten-Generaal verzekerd, wat betreft de *reglementen op het beleid der regering, burgerlijk en strafregt. en regterlijke organisatie.*

Omtrent de *bezoldiging der ambtenaren*, de *munt*, de *verleening van adeldom*, de *ridderorden*, behoort onder de belangrijkste wijzigingen, dat de pensioenen der ambtenaren bij de wet zullen worden geregeld. — *Amnestie* en *abolitie* alleen bij de wet te verleenen; bij de Kroon *gratie* van *regterlijk opgelegde straffen*, na verhoor van den veroordeelenden *regter* voor de minder dan tot driejarige gevangenisstraf veroordeelden, anders na advies van den *Hoogen Raad.* — *Dispensatie* slechts door den Koning te verleenen van eene bepaalde wet, in wettelijk omschreven gevallen.

De Koning eindelijk zal eene of beide der Kamers van de Staten-Generaal kunnen ontbinden. Bij ontbinding van eene of beide de Kamers, moet de vergadering der Staten-Generaal binnen *twee* maanden daarna weder worden geopend.

De Raad van State. De Koning is voorzitter, en benoemt de leden; zamenstelling en bevoegdheid van den Raad regelt de wet. De Prins van Oranje alleen heeft daarin, na zijn 18de jaar, *van regtswege* zitting, doch slechts met raadgevende stem. Bij den Raad moeten alle voorstellen, aan de Staten-Generaal te doen, en alle algemeene maatregelen van inwendig bestuur, ter overweging worden gebragt, waarvan aan het hoofd der wetten en besluiten melding moet worden gemaakt. De Ministers, door den Koning naar welgevallen aan te stellen of te ontslaan, zijn, naar de regeling der wet, verantwoordelijk voor de uitvoering aller wetten, zoo ver die van de Kroon afhangen. Het contreseign van alle Koninklijke besluiten en beschikkingen wordt bevolen.

Er zullen zijn twee Kamers van Staten-Generaal: beiden door dezelfde kiezers verkozen; dat is, in kiesdistricten, waarin elke provincie verdeeld zal worden, door de meerderjarige ingezetenen, Nederlanders en in vol genot van burgerlijke en politieke regten zijnde, en óf betalende in de directe belastingen van *f* 20 tot *f* 225, naar de plaatselijke gesteldheid, door de kieswet te regelen, óf doctor geworden zijnde aan eene Nederlandsche hoogeschool. Het getal der leden van de Tweede Kamer is één voor elk 45,000tal der bevolking; dat van de Eerste Kamer is *niet meer* dan de *helft* van dat der andere Kamer. De leden der Eerste Kamer moeten zijn 40 jaren oud, en, volgens de bepalingen der wet, naar plaatselijke gesteldheid, van *f* 800 tot *f* 1200 betalen in de directe belasting, met uitzondering van patent-regt. Voor leden der Tweede Kamer wordt ouderdom van 30 jaren, *geene schatpligtigheid*, maar vol genot van burgerlijke en politieke regten, als Nederlander, gevorderd. Zij hebben zitting voor 3 jaren en genieten *f* 2000 's jaars, behalve vergoeding van reiskosten, nader bij wet vast te stellen. Die der Eerste Kamer hebben gelijkelijk zitting voor 3 jaren, en genieten alleen *reiskosten* bij de wet te regelen.

De Kamers hebben *regt tot interpellatie* van de ministers, die ter vergadering kunnen worden geroepen; ministers, provinciale gouverneurs, leden en ambtenaren van den Hoogen Raad en der Rekenkamer, geestelijken, minderen dan hoofdofficieren, ambtenaren, in het district waar zij bij de verkiezing voorzitten, kunnen *geen* leden der Staten-Generaal zijn. De Kamers komen gewoonlijk op den 3den maandag van october bijeen, hebben *beiden* hare zitting in het openbaar, en benoemen ieder haren *griffier, buiten haar midden.* Het *initiatief* tot het maken van wetten blijft aan de Tweede Kamer behouden, en haar wordt het *regt van amendement* verleend. — Elke Kamer kan echter *afzonderlijk* voordragten aan den Koning doen, zoo deze geene voorstellen van wet zijn.

De *begrootingen* zijn *jaarlijks* voor te dragen, twaalf maanden vóór den tijd, waarover zij loopen. *Geene begrooting van uitgaven kan worden vastgesteld, vóór dat de middelen tot dekking zijn vastgesteld.* Rekening en verantwoording, van de Staatsuitgaven en inkomsten te doen, zal bij de wet worden geregeld.

De leden der *Provinciale Staten* worden verkozen voor drie jaren, door de ingezetenen, nader bij de wet aan te wijzen.

De magt der Kroon, om besluiten der Staten, *die met de algemeen wetten of het algemeen belang strijdig zijn, te schorsen of te vernietigen*, wordt bij de wet geregeld. — De *Gouverneurs* in de provinciën hebben alleen eene *raadgevende stem.*

Zamenstelling; inrigting en bevoegdheid der gemeentebesturen zijn, nadat daarop de Provinciale Staten gehoord zijn, ter regeling van de wet. Aan het hoofd der gemeente staat een *raad*, te benoemen door de ingezetenen voor *een bepaald aantal jaren.* Wie de benoemde ingezetenen kunnen zijn, zal de wet aanwijzen, die tevens kan bepalen, dat de voorzitter van den raad door den Koning worde benoemd. Nieuwe gemeente-belasting is onderworpen aan de goedkeuring des Konings, na voordragt deswege van de Provinciale Staten. De wet geeft regels voor de plaatselijke belastingen, als mede voor het opnemen en sluiten der plaatselijke rekeningen. Alinea 3 van art. 155 onzer tegenwoordige Grondwet wordt hierbij niet aangetroffen.

Van de *justitie. Onteigening* telkens en *in ieder geval* bij *eene wet* te verklaren, en niet dan tegen *voorafgaande schadeloosstelling;* bij uitzondering op dien regel, kan eene algemeene wet worden gemaakt voor gevallen van *vestingbouw, aanleg, herstel* of *onderhoud van dijken:* in gevallen van oorlog, brand of watersnood wordt *noch wet noch prealabiliteit* van schadeloosstelling gevorderd.

Aan de regterlijke magt behoort, behalve wat onze Grondwet haar opdraagt, de beslissing over *politische regten*, behoudens bij de wet te bepalen uitzonderingen.

De wet regelt de wijze, waarop de *geschillen* over bevoegdheid tusschen *regterlijke* en *administrative magt* ontstaan, worden beslist.

Men heeft inhechtenisneming door het politiek gezag in buitengewone omstandigheden bijgehouden.

Het *geheim* der aan de post *toevertrouwde brieven* wordt grondwettig verzekerd.

De *Hooge Raad* blijft bestaan als opperste geregtshof, waarvoor *en* bij de Grondwet genoemde, *en* nader bij de wet te noemen personen ten criminele zullen te regt staan, waarbij de actien tegen den Koning, het Koninklijk Huis of den Staat als gedaagden zullen behooren gebragt te worden, en waardoor de regterlijke dispositien en vonnissen, wegens strijdigheid met de wet, zullen kunnen worden vernietigd en buiten effect gesteld. De leden van den Hoogen Raad, de hoven, *zoo er zijn*, der regtbanken, en de *hoofden* van het Openbaar Ministerie bij die collegien, worden *voor hun leven* aangesteld. Deze, en die welke voor bepaalden tijd zijn aangesteld, kunnen, door den Koning, op eigen verzoek alleen, worden ontslagen, of in de bij de wet voorziene gevallen, bij regterlijke uitspraak, worden ontslagen of afgezet. — Van *hoven* wordt verder niets bepaald, evenmin als van eenige verdere regterlijke organisatie.

Van de *Godsdienst.* Ieder *belijdt* zijne godsdienstige *meeningen* met volkomen vrijheid. Aan *alle kerkgenootschappen* wordt *gelijke bescherming* verleend. De belijders van de onderscheiden godsdiensten genieten *dezelfde burgerlijke en politische* voorregten, en hebben *gelijke aanspraak* op het bekleeden van waardigheden, ambten en bedieningen. Alle *openbare oefening* van godsdienst wordt toegelaten, mits geene stoornis aan de openbare orde wordt toegebragt.

Alle kerkelijke tractementen en inkomsten, *in* 1814 *genoten*, blijven verzekerd: tractementen kunnen aan leeraars verleend, of de bestaande vermeerderd worden. De Koning waakt dat de kerkgenootschappen de gehoorzaamheid aan de wet in acht nemen. De kerkgemeenten hebben de *vrije keuze* harer leeraren, en het *regt van briefwisseling* met hare hoofden, gelijk dat om hunne *voorschriften af te kondigen*, behoudens de verantwoordelijkheid aan de Strafwet.

Van de *finantien.* Belasting-heffing, ten behoeve van 's Lands kas, geschiedt alleen krachtens de *wet.* Geene privilegien ten dien aanzien geoorloofd. De *openbare schuld* wordt *gewaarborgd.* Bij de wet regeling van *gehalte en gewigt* der muntspecien, en vaststelling van de *instructie* voor raad en generaalmeesters van de munt, aan wie toezigt en zorg over de muntzaken, en beslissing van des betreffende questien is opgedragen.

De wet regelt de taak der *rekenkamer*, welker leden op drietallige voordragt van de Tweede Kamer der Staten-Generaal door den Koning worden benoemd, en bij de wet bepaalde bezoldiging genieten.

Van de *defensie.* Het dragen der wapenen ter beveiliging van den Staat, zoo te land als ter zee, blijft een der eerste pligten van alle ingezetenen. Vreemde troepen niet in dienst te nemen zonder overleg met de Staten-Generaal.

Er is steeds eene *nationale militie*, om te dienen *te land en ter zee*, op de wijze bij de wet bepaald, zoo veel mogelijk uit *vrijwilligers* zamen te stellen; bij gebreke daarvan door *loting* voltallig te maken uit ingezetenen, die hun 20ste jaar zijn ingetreden. In vredestijd 's jaars *zes weken* bijeen te komen ter oefening in den wapenhandel; een door de wet bepaald deel der militie kan de Koning bijeen doen blijven; de diensttijd is van 5 jaren; in tijd van oorlog kan deze jaarlijks *bij wet* worden verlengd. De *lotelingen* mogen niet, dan *met hunne toestemming*, naar de Kolonien worden gezonden (art. 208 bepaalt thans dat de *militie in geen geval* daarheen mag gezonden worden). De wet bepaalt den verpligten *diensttijd ter zee.*

Art. 210 (nu Art. 178) over de kosten van het leger, *inkwartiering* enz. wordt onveranderd gelaten, behalve dat aan de wet de regeling wordt overgelaten voor uitzonderingen in tijd van oorlog. „In de plaatselijke gemeenten worden schutterijen opgerigt tot behoud van inwendige rust, en zij dienen in tijd van gevaar en oorlog tot verdediging des Lands." Getal en inrigting van militie en schutterijen bepaalt de wet. Van de bepaling van a. 209 wordt niets gevonden.

Van den *waterstaat.* De bepalingen hieromtrent zijn aanmerkelijk vereenvoudigd. Zij kennen den Koning toe het oppertoezigt over alles wat tot den waterstaat, de wegen en bruggen behoort, onverschillig op welke wijze zij worden bekostigd. De wet regelt het algemeene en bijzondere bestuur van den waterstaat.

Van *onderwijs en armbestuur.* De *wet* regelt het openbaar onderwijs, *met eerbiediging van ieders godsdienstige begrippen*, en behoudens het *toezigt* der overheid en het *onderzoek naar de bekwaamheid* der onderwijzers, beiden door de wet te regelen, is het *geven van onderwijs vrij.*

Het *armbestuur* is een onderwerp van aanhoudende zorg der Regering en wordt *door de wet geregeld.* Van de *verrigtingen* dienaangaande moet jaarlijks verslag gedaan worden aan de Staten-Generaal.

Van *veranderingen en bijvoegselen.* Art. 227, 231 en 232 blijven onveranderd. Bij afkondiging der wet in art. 227 bedoeld, welke tevens moet inhouden tijdsbepaling voor het doen van nieuwe verkiezingen voor de Tweede Kamer in dubbelen getale, worden beide Kamers ontbonden. Beide Kamers overwegen de voorgestelde veranderingen in vereenigde zitting; wanneer ¾ der leden niet tegenwoordig is, mag geen besluit genomen worden; bij meerderheid van ⅔ der tegenwoordige leden wordt een besluit opgemaakt. De voorgestelde veranderingen moeten geheel of ten deele goed- of afgekeurd worden, zoo als

zij zijn voorgesteld. Na aanneming of afkeuring der veranderingen worden de Kamers ontbonden en nieuwe verkiezingen bevolen.

ADDITIONELE BEPALINGEN.

Art. 1. Alle bestaande autoriteiten blijven voortduren, tot dat zij door andere, volgens deze Grondwet, zijn vervangen.

Alle wetten en naar de vorige Grondwet van 1815 en 1840 verbindende reglementen en besluiten, thans in werking, blijven tot aan de invoering der nieuwe grondwettige orde gehandhaafd.

Art. 2. De heerlijke regten, betreffende voordragt of aanstelling van personen, worden zonder schadeloosstelling afgeschaft.

De afschaffing der overige heerlijke regten wordt door de wet geregeld.

Art. 3. De voorstellen

1°, der wet, regelende het kiesregt en de benoemingen van afgevaardigden ter Eerste en Tweede Kamer;

2°, van provinciale en plaatselijke gemeente-wet;

3°, tot afschaffing der heerlijke regten;

worden voorgedragen in de eerste zitting der Staten-Generaal, volgende op de afkondiging der veranderingen in de Grondwet.

De ontwerpen van wet, betreffende de verantwoordelijkheid der Ministers, de nieuwe regterlijke inrigting, het onderwijs en armbestuur, worden zoo mogelijk in die zelfde zitting, en in allen geval niet later dan in de daarop volgende, voorgesteld.

Art. 4 bevat het volgend voorloopig kiesreglement:

Art. 1. Bij afkondiging der veranderingen in de Grondwet houden beide Kamers der Staten-Generaal van regtswege op te bestaan.

2. De leden der nieuwe Kamers zullen worden gekozen ten getale van 68 voor de Tweede en van 34 voor de Eerste Kamer, door kiezersvergaderingen, bestaande uit hen die, volgens de reglementen voor de stedelijke besturen en op de zamenstelling der Provinciale Staten, de vereischten bezitten om tot kiezers te worden benoemd.

3. Terstond na de afkondiging boven gemeld, houden de plaatselijke besturen zich met de herziening der laatst vastgestelde lijsten van verkiesbaren bezig. Zij doen die, herzien, vóór den .... ter inzage van het publiek leggen.

4. Binnen vijf dagen na de kennisgeving dat de lijsten ter visie zijn gelegd, dienen de ingezetenen hunne bezwaren, bij geschrift, vrij van zegel, aan het plaatselijk bestuur in.

5. Over deze bezwaren en de juistheid der lijsten in het algemeen wordt door den stedelijken of gemeenteraad ten spoedigste beslist; zoodat de lijsten vóór den .... kunnen zijn gesloten, en op nieuw ter algemeene kennisneming zijn gelegd.

6. De gemeentebesturen ten platten Lande zenden onmiddellijk afschrift der gesloten lijsten aan het bestuur der hoofdplaatsen van het kiesdistrict, waarin hunne gemeenten zijn vervat.

7. De kiezersvergaderingen worden, na voorgaande oproeping der kiezers, gehouden, in de steden en ten platten lande, in de hoofdplaatsen der tegenwoordige kiesdisticten, op den .....

Elk kiezer ontvangt, nevens zijn brief van oproeping, twee stembriefjes ter invulling.

8. De burgemeester der stad of plaats, of die hem volgens de reglementen bij ontstentenis vervangt, is voorzitter der vergadering; de twee jongste leden van den stedelijken of gemeenteraad zijn stemopnemers; één der laatsten teekent de namen van elken kiezer, die een stembiljet in de bus komt doen, de ander, bij het ledigen der bus, de uitgebragte stemmen op.

9. Na afloop der stemopneming wordt het proces-verbaal, staande de vergadering, opgemaakt, en, na voorlezing, door den voorzitter met de twee stemopnemers geteekend.

Het behelst:

1.° De namen der kiezers, die gestemd hebben;

2.° De namen der personen, op wie stemmen zijn uitgebragt, en het getal der op ieder uitgebragte stemmen.

De kiesvergadering kan besluiten, dat alleen het tweede gedeelte zal worden voorgelezen.

10. Afschrift van het proces-verbaal wordt aanstonds ter visie gelegd van elk ingezeten, aan de Gedeputeerde Staten der provincie gezonden, en het zij in een openbaar nieuwspapier, het zij afzonderlijk gedrukt.

11. Er zijn twee stembussen; ééne voor de verkiezing van leden der Tweede, de andere voor die van leden der Eerste Kamer.

12. Elk kiezer benoemt twee afgevaardigden ter Tweede en éénen ter Eerste Kamer.

13. Elke provincie wordt verdeeld in zoo veel hoofdkiesdistricten, als de bevolking het getal van 90,000 malen bevat. Te weten:

Noord-Braband in 5, Gelderland in 4, Zuid-Holland in 6, Noord-Holland in 5, Zeeland in 2, Utrecht in 2, Vriesland in 3, Overijssel in 2, Groningen in 2, Drenthe in 1 en Limburg in 2; te zamen 34.

14. De namen van hen, op wie binnen elk hoofddistrict stemmen zijn uitgebragt, en het getal der stemmen, worden door de Gedeputeerde Staten vergaderd, en, bij afzonderlijk proces-verbaal voor elk hoofd-kiesdistrict, zoo spoedig mogelijk opgemaakt.

15. Hij, die in elk hoofd-kiesdistrict de meeste stemmen heeft, is tot afgevaardigde benoemd.

Hij, die in elk hoofd-kiesdistrict, voor het lidmaatschap der Tweede Kamer, na den eerstbenoemde, de meeste stemmen heeft, is de tweede benoemde afgevaardigde.

Bij gelijkheid van stemmen is de oudste in jaren benoemd.

16. Hij, die volgens het voorgaande artikel is gekozen, ontvangt van de Gedeputeerde Staten een door den Voorzitter geteekend uittreksel van het in art. 14 bedoelde proces-verbaal, waaruit blijkt, hoe de stemmen verdeeld zijn geweest.

Dit uittreksel is de geloofsbrief van den afgevaardigde, waarnevens hij aan de Kamer overlegt:

1°, een uittreksel uit de registers van geboorte of, bij gemis, eene acte van bekendheid, waaruit tijd en plaats zijner geboorte blijken;

2°, eene verklaring van het hoofd van het bestuur zijner woonplaats, ten blijke, dat hij is ingezeten van het Rijk;

3°, eene door hem zelven af te geven verklaring, vermeldende alle openbare betrekkingen die hij bekleedt.

17. De gekozene, niet genegen om de benoeming aan te nemen, geeft daarvan ten spoedigste kennis aan de Gedeputeerde Staten, welke de plaatselijke besturen van het hoofd-kiesdistrict gelasten, binnen den kortst mogelijken tijd eene nieuwe verkiezing te doen plaats hebben.

18. Mogt iemand in meer dan één hoofdkiesdistrict, of te gelijk voor de Tweede en Eerste Kamer zijn gekozen, dan verklaart hij, dadelijk na ontvangst van het in art. 16 bedoelde uittreksel, schriftelijk aan de Gedeputeerde Staten, welke dier benoemingen hij aanneemt. Gedeputeerde Sraten nemen hierop, voor de andere plaats, gelijken maatregel, als in het voorgaande artikel.

19. Om tot lid der Tweede Kamer verkiesbaar te zijn, worden geene andere voorwaarden gevorderd, dan dat men Nederlander, ingezeten van het Rijk, in het volle genot der burgerlijke en burgerschapsregten zij, en den ouderdom van dertig jaren hebbe vervuld.

De schatpligtigheid van den kiezer wordt tot de verkiesbaarheid niet gevorderd.

20. Verkiesbaarheid tot lid der Eerste Kamer onderstelt het bezit derzelfde voorwaarden, behalve dat men den ouderdom van veertig jaren hebbe vervuld, en in de directe belastingen, met uitzondering van het patentregt, ten minste tusschen *f* 800 en *f* 1200 drage, naar de provinciale onderscheiding, in eene bijgevoegde tabel aangewezen. Namelijk in Zuid- en Noord-Holland, Zeeland, Utrecht en Vriesland *f* 1200; Overijssel *f* 1100; Groningen *f* 1000; Noord-Braband en Drenthe *f* 900; Gelderland en Limburg *f* 800.

21. In elke provincie houden de Gedeputeerde Staten zich, terstond na afkondiging der veranderingen in de Grondwet, bezig met opmaking van de lijst van hen, die, naar het voorgaande artikel, tot afgevaardigden der Eerste Kamer verkiesbaar zijn. Deze lijst vermeldt bij elken naam het geboortejaar van den verkiesbare, en de plaatsen, waar hij zijne belastingen betaalt.

22. De lijst wordt, bij afschrift, in alle steden en hoofdplaatsen van kies-districten der provincie gedurende ... dagen ter visie gelegd.

23. Bezwaren tegen de lijst moeten binnen ... dagen, bij geschrift, vrij van zegel, aan de Gedeputeerde Staten zijn ingediend.

24. De Gedeputeerde Staten de lijst, na onderzoek der bezwaren, zoo als zij zullen vinden te behooren, hebbende verbeterd, sluiten die vóór den ......

Zij brengen de gesloten lijst terstond door middel van het provinciaal blad of een openbaar nieuwspapier ter kennis van het publiek.

25. Aan de kiezers wordt herinnerd, dat men, om tot lid van eene der Kamers kiesbaar te wezen, niet behoeft ingezeten der provincie, waar men wordt gekozen, te zijn.

26. Na opening der Staten-Generaal bekleedt in elke Kamer de oudste van jaren den voorzitterstoel. Hij benoemt drie Commissien, elke van drie leden, tot onderzoek der geloofsbrieven. Na afloop van dat onderzoek, althans zoo veel het dadelijk, zonder uitstel, ten einde kan worden gebragt, maakt de Kamer, uit de toegelatene afgevaardigden zamengesteld, eene lijst van drie leden, aan den Koning ter benoeming van den voorzitter aan te bieden. De Kamer houdt zich vervolgens, tot dat zij nieuwe bepalingen heeft vastgesteld, aan het laatst vastgestelde reglement van orde der vorige Kamer.

Het Verslag der Commissie, bij besluit van den 17 maart jl. benoemd tot voordragt van een volledig ontwerp van Grondwetsherziening, zegt in de hoofdzaak het volgende:

Aan den Koning!

Bij den voorbeeldeloozen, plotselingen val zoo veler, schijnbaar wèl gevestigde, oude of nieuwe instellingen elders, heeft Uwe Majesteit het noodzakelijk geoordeeld de grondslagen der onze naauwkeurig en onverwijld te doen onderzoeken. Gij hebt verlangd, Sire, dat de Tweede Kamer der Staten-Generaal U hare wenschen kenbaar maakte, wenschen, uitgedrukt in het verslag van 16 maart jl., hetwelk de uitkomsten der raadpleging in de Afdeelingen dier Kamer behelst. Uwe Majesteit heeft vervolgens, bij besluit van 17 maart, aan de ondergeteekenden den last opgedragen, met overweging dier wenschen, U een volledig ontwerp van Grondwetsherziening aan te bieden.

Gij hebt, Sire, ons volmagt gegeven tot eene *algemeene* herziening, niet om wat goed in de Grondwet is ter zijde te stellen, maar om haar, des noods, naar een nieuw stelsel te hervormen.

Wij hebben de algemeene beginselen der Grondwet, en elk harer artikelen in 't bijzonder, onderzocht; wij hebben dit gedaan met het oog op het verslag van 16 maart; met raadpleging van al hetgene vooral sedert 1840 over herziening bij de Tweede Kamer en in het publiek daar buiten is gehandeld; met toetsing eindelijk van de tegenwoordige behoefte en van de voorwaarden, zonder welke geen Staat, bij de hedendaagsche spanning en stoute wending aller Staten, de toekomst met eenig vertrouwen ingaat.

Dit onderzoek heeft ons de volkomen overtuiging gegeven, dat de Grondwet geheele herziening behoeft, voornamelijk in twee opzigten en tot tweederlei doel: de betrekking des Volks tot de Staatsinrigtingen; en ten andere de regeling der wetgevende en besturende Magten. In het eerste zoeken wij de voorwaarden van een *nationalen* Staat; het beginsel van leven en wasdom; — in het tweede de voorwaarden eener goede *regering;* het beginsel van orde.

Wij zijn overtuigd, Sire, dat, om Nederland en de grondwettige Monarchie te kunnen behouden, onze instellingen boven alles eene andere en oneindig grootere medewerking der burgerij dan tot dus ver eischen. Eene staatsregeling kan den politischen zin en wil, hiertoe noodig, niet scheppen, maar zij kan dien onderdrukken, of wekken en bevorderen. De Grondwet sloot volkskracht buiten; zij moet die nu in alle aderen des Staats trachten op te nemen. Dit geschiedt zoowel door uitbreiding der individuële vrijheid van ontwikkeling en handeling, als door een opregt stelsel van vertegenwoordiging in lands-, provincie- en plaatselijke gemeentezaken.

Ten aanzien der individuële of bijzondere regten der ingezetenen stellen wij aan Uwe Majesteit voor, de waarborgen, welke de Grondwet reeds bevat, te versterken, en met andere, inzonderheid het regt van vereeniging, de godsdienst en het onderwijs betreffende, tot een, onzen tijd en den Nederlandschen burger waardig, geheel aan te vullen. De Grondwet moet boven vooroordeel en verdeeldheid, al dragen zij populaire kleuren, verheven zijn; zij moet het schild wezen, waarop beide afstuiten.

De Grondwet heeft staatsburgerschap, de eerste drijfveer onzer eeuw, zoo veel zij kon, laten slapen. Om hartstogt te mijden, brak zij de ziel. De burgerij had tot hiertoe het besef, dat zij mederegeerde, niet. Zonder dit besef evenwel rust de Staat niet op nationale kracht; en zonder hoog ontwikkelde nationale kracht wordt heden ten dage geen Staat bewaard. Dat besef wordt door eene echte, eenvoudige vertegenwoordiging in plaatselijke, provinciale en landsregering aan de ingezetenen geschonken.

In het verslag van 16 maart wordt als meening der overgroote meerderheid van de leden der Tweede Kamer opgegeven, dat de verkiezingen behooren plaats te hebben in kiescollegien, door stemgeregtigden te benoemen. Een begrip, dat bij de eerste proefnemingen tot zamenstelling der nieuwe vertegenwoordiging aanbeveling het streven, om, gelijk bij de Fransche constitutie van 179 onze van 1798, aan een overgroot deel der bevolking stemregt ja stemregt, zonder beperking door een cijfer van schatpligtigh gemeen regt allen zoo veel mogelijk te doen naderen. Inderdaa is het een niet edelmoedig spel met hen, aan wie de wet toch toekent. Zij schijnt te geven wat zij in het wezen onthoudt politische meening kunnen, bij keus door gekozen kiezers, geregtigden niet uitdrukken of doen gelden.

De gekozen kiezer verbreekt den zamenhang tusschen het stembevoegden en den afgevaardigde. Of er overeenkomst tuss geest der vertegenwoordiging en de natie zij, blijft steeds twijf De stemgeregtigde, zonder merkbaren invloed op de zamenst het personeel of het karakter der vertegenwoordiging, stelt gee in eene handeling, die hij als volbrenging van een burgerla uitoefening van een regt, beschouwt. Hij gevoelt, dat de kieswet of zich zelven, bedriegt. Is hij onbekwaam om den afgeva kiezen, waarop rust het vermoeden zijner bekwaamheid om kiezers te vinden?

Eene andere vraag doet zich voor. Wil men de kiezers do geregtigden doen aanwijzen, dan komt geen census voor het ki te pas. In het oog nu van hen, die elke uitbreiding van het ki huiverig bewaken, wie biedt meer waarborg aan, de kie stemgeregtigden, of de kiezer, door eene bepaalde schatpl teeken van vastigheid in de maatschappij, aangewezen?

Hoe dit zij, het instellen van gekozen kiezers is, naar onze ov het zaad eener snelle vergankelijkheid in de Grondwet leggen; van een regt, dat inderdaad één en ondeelbaar is; eene sche of het leven van het staatsburgerschap doodt, of aanzet tot en omkeer. De tijd, om den ingezeten, wat hem op de g schroomvallig wordt toegewogen, met gesloten oogen te doen a is voorbij. Hoe grooter de offers zijn, die men van hem ver eerlijker en grooter deel moet men hem aan het staatsbeleid des te naauwer dient men hem persoonlijk aan het algeme te verbinden, en hem, in zijne eigene medewerking, een nieu besten grond van vertrouwen te geven.

Wij wenschen geene heerschappij der volksmeening van maar geloof in eene vertegenwoordiging, die, zelfstandig or hetgene de natie, als één persoon, gevoelt, denkt en wil, de met nationale kracht beziele.

Eene Grondwet schept een goed beleid van regering zoo volksgeest, maar zij kan er de voorwaarden van instellen. E dezen aanzien schijnt ons de Grondwet ver beneden de tegen eischen. Zij verwart, terwijl zij de betrekking tusschen Wet Bestuur, leden van één geheel, maar wier eenparige werking van behoorlijke onderscheiding, in vele opzigten miskent. Wij dat de Grondwet den Wetgever moet rigten, niet belemmeren, zijn gebied treden; wij hebben getracht zijne regten en pligten van een in waarheid verantwoordelijk Bestuur helderder te doen men, en, door aanwijzing van talrijke, tot hiertoe verzaakte onder zijne taak vollediger te omschrijven.

Nevens eene wetgeving, die hare roeping kent en vervult, beh Land de eenheid en kracht van een monarchaal bestuur in al aangelegenheden, gepaard met die zelfregering der provincies meenten, welke, zonder de orde van het Staatsligchaam te sto door vrije ontwikkeling zijner deelen versterkt. De belangstell den ingezetene in de plaats en het gewest zijner woning, op deelgenootschap in de huishouding gegrond, geeft aan het gansche wezen eene stevigheid en zwaarte, die menige waggeling en storm te boven doet komen.

Uwe Majesteit vergunne, dat wij, na deze algemeene opmer de ontworpene veranderingen zelve met weinig woorden toe Wij mogen te korter zijn, zoo Uwe Majesteit ons toestaat, dat betoog van het voorstel van herziening, in 1844 aan de Tweede gedaan, waar het ons te stade komt, doorgaans zwijgend als aa beschouwen, en soms uitdrukkelijk inroepen.

10. Het regt van vereeniging, waarvan vergadering een ui is, heeft in de hedendaagsche gebeurtenissen en maatschapp in de wetgeving elders, een zóó groot gewigt verkregen, ge is een zóó wezenlijk en vruchtbaar middel van menschelijke kra ning, dat wij oordeelden het onder bescherming der Grondwet ten stellen. Wanneer de wet wordt aangewezen als de magt dat regt met de publieke orde in harmonie moet houden, w tevens tegen de willekeur van een naar afwisselende inzigten h bestuur beveiligd.

Van de magt des Konings. » De persoon van den Koning » schendbaar; de Ministers zijn verantwoordelijk." Volgens h meen gevoelen van de leden der Kamer wordt door die uitdrukki Grondwet van zelve het bestaan van een eigenlijk gezegd Minist waarborgd. Wij meenen, dat dit beginsel aan het hoofd der a van de magt des Konings verdient te worden geplaatst.

Art. 53 en 54. Vrede wordt bij verdrag gemaakt, en bekra van verdragen is onderworpen aan grondwettige voorwaarden, m oorlogsverklaring niets heeft te doen. De Grondwet kent, ten van vredesverdragen, zoodanige voorwaarden niet. Van daar zamenvoegt hetgene wij meenen te moeten scheiden; dewijl, eerbiedig advies, noch vredes- noch ander tractaat, zoo veel h gebied afstaat of eenige andere verandering van wettelijke r houdt, door den Koning zonder goedkeuring der Staten-Genera worden bekrachtigd.

Onder *wettelijke regten* verstaan wij niet alleen voorschr eenige bestaande wet, maar het regt der Wetgevende Magt ganschen omvang; zoodat, bij tractaat, niet in hare bevoegd worden gegrepen, noch, zonder haar, eenig punt gevestigd, d den kring van haar grondwettig gezag ligt. Hetgene sta onderwerp is der Wetgevende Magt, moet niet, zoo min *in* een verdrag, zonder toestemming der Staten-Generaal kunne vastgesteld. Er is strijd van wetgevende bevoegdheid, zoodra d bij tractaat eene verbindtenis kan opleggen, die anders niet da wet zou kunnen worden opgelegd; het tractaat kon dan de wet het tractaat veranderen; een strijd, in de Grondwet niet te

55. Wij hebben ernstig overwogen, Sire, of niet gelijke w als bij de wetgeving van andere Landen, bij voorbeeld bij de wetten van 17 en 24 april 1832, *sur l'avancement dans l' l'armée navale*, en van 23 mei 1834, *sur l'état des officie* Nederlandsche krijgsmagt behooren te worden geschonken. die hun leven aan de gewapende verdediging van het Vaderla den, op bescherming tegen willekeur de hoogste aanspraak he niet twijfelachtig zijn. De pligtvervulling, gelijk de offers, d worden gevorderd, zijn zoo uitsluitend, dat het hun, mis zijde gesteld, doorgaans niet, als aan andere ambtenaren, zich zelve te helpen of in nieuwe werkzame betrekkingen me maatschappij vergoeding te vinden. Het kan slechts de vraa regels, waardoor de wet hunne regten zou verzekeren, worden gesteld, dat zij niet tevens eene goede inrigting der vrijheid om, inzonderheid na afloop van een oorlog, de ui eisch te verminderen, beletten. Deze vraag nu schijnt ons d gehaalde en andere buitenlandsche wetten opgelost.

Wij verzoeken op dit gedeelte van ons voorstel de bij dacht van Uwe Majesteit. Haar krijgskundig oordeel zal aan onze dappere verdedigers de voldoening kunne gewo aan Wet, Koning en Vaderland inniger, dan ooit, moet ver

Er staat: *militaire* officieren, waaronder, meenen wij militie, met uitsluiting van de officieren der schutterij moete verstaan. Ten aanzien der laatste zou de Grondwet ten o gewonen wetgever binden, zoo deze het heilzaam en tijdig k ten deele door de manschappen zelve te doen benoemen, of d tot de keuze te laten medewerken.

56. Na al hetgene over de betrekking van de wetgeve Rijks tot de Kolonien is gehandeld, zal ons voorstel naau lichting behoeven. Naar ons inzien moet het bestuur in d vrijer en onbeperkter zijn, dan het bestuur hier te Lande. W genegen te denken, dat aan de magt der Gouverneurs-Genera Ministerie van Kolonien, meer ruimte moet worden gelaten,

eene reeks van jaren welligt het geval was. Maar er dient regel, orde en regt ook in de Kolonien te heerschen: volgens getuigenis der zaakkundigste mannen bestaat aldaar thans, bij gebreke van vaste grondslagen, menigerlei verwarring en duisternis; Kolonien en Moederland dienen onderling in naauwer gemeenschap van kennis en belang te komen: het beginsel van verantwoordelijkheid des bewinds dient ook in de Kolonien te gelden. Verantwoordelijkheid echter is slechts denkbaar, waar voorschriften zijn, met welke de handelingen van het uitvoerend gezag kunnen worden vergeleken, en die het niet zelf kan veranderen. De groote meerderheid van de leden der Tweede Kamer, in wier naam het verslag van 16 maart is uitgebragt, heeft, het spoor volgende der onlangs gedane voordragt tot wijziging van art. 59, verlangd, dat de reglementen op het beleid der Regering voor de Overzeesche bezittingen bij de wet wierden vastgesteld. Deze reglementen zullen de voorname omtrekken van het politie- of burgerlijk gezag omschrijven. Doch er is, onzes oordeels, evenveel reden, om de regterlijke inrigting, het burgerlijk en strafregt, zoo ver deze onderwerpen vatbaar zijn in wetboeken voor de Kolonien te worden gebragt, op de wet te laten rusten.

Verdere deelneming des wetgevers aan de Regering der Kolonien wordt door het voorgestelde artikel afhankelijk gemaakt van de behoefte. Om die behoefte te doen blijken, gelijk om het oog der Staten-Generaal over de Kolonien steeds open te houden, en deze bezittingen alzoo tot een voorwerp van altijd levendige nationale belangstelling te verheffen, worden de mededeelingen geboden, bij de twee laatste deelen van het artikel omschreven.

62. De zekerheid van regt vordert evenzeer, als het natuurlijk begrip van gratie, de bepaling, die wij voorstellen in het eerste lid van het artikel bij te voegen.

Tot de zeer buitengewone magtoefening, die in abolitie en amnestie ligt, mag slechts de wetgever bevoegd zijn.

Een advies van den regter moet, onzes inziens, gratieverleening steeds voorafgaan. Ten einde echter de Hooge Raad niet overladen blijve met de talrijke verzoeken, door het gebruik, tot hiertoe van het regt van gratie gemaakt, bovenmate vermenigvuldigd, stellen wij voor, in zake van veroordeelingen tot drie jaren gevangenis en daar beneden, het advies in te winnen van den regter, die het vonnis streek, en die in zulke zaken vooral verdient te worden gehoord.

Het artikel omvat alle, en dus ook de militaire-strafvonnissen, zoodat het onnoodig is, van deze afzonderlijk te gewagen.

72. *Van de zamenstelling der Staten-Generaal.* De schatpligtigheid der kiezers kan de Grondwet niet geheel onbepaald laten, of de uitoefening van het hoogste politische regt der Nederlanders zal van eene telken jare veranderlijke wet volstrekt afhangen. Wij stellen eene hoogste en laagste som voor, waartusschen de Wetgever, zonder juist genoodzaakt te zijn tot de laagste af te dalen of de hoogste op te klimmen, zich zal moeten houden, cijfers, in 1844 na onderzoek door het Gouvernement gekozen als census der bevoegdheid om leden der Provinciale Staten te benoemen.

De census streeft steeds naar verlaging; de standaard, vooral bij eene Grondwet gesteld, moet dus matig en voor langen tijd goed zijn; of hij wordt een wapen tegen den Wetgever.

Het gevorderde cijfer van schatpligtigheid geldt, bij gebreke van ander bewijs, als teeken eener vermoedelijke bekwaamheid. Hetzelfde vermoeden schijnt, met méér regt zelfs, aan den rang in wetenschap en maatschappij, dien de graad van doctor geeft, te mogen worden gehecht. Wij zouden zelfs andere klassen van bekwaamheden daarbij hebben gevoegd, indien deze door een even vast merk als de gepromoveerden konden worden onderscheiden.

73. Het getal der afgevaardigden naar de bevolking te regelen, schijnt ons de eenige juiste maatstaf. Stelt men één voor 45,000, dan zal, bij de tegenwoordige bevolking, het getal tot 68 kunnen rijzen. En dit komt ons groot genoeg voor, om genoegzame verscheidenheid van kennis en oordeel in de Kamer bijeen te kunnen brengen. Bij grooter aantal zal, vreezen wij, eene goede, naauwkeurige behandeling der zaken lijden, daar ieders aandeel of gewigt, behalve dat van enkele uitstekende leden, te klein wordt, om, gelijk de negen voorstellers in 1844 zeiden, zijnen ijver en zijne belangstelling te spannen.

Eindelijk gebiedt, daar de kosten met het getal toenemen, eene hoogst noodige spaarzaamheid, dat men de vergadering niet talrijker make dan noodig is.

85. *Beschikkingen, aan beide Kamers gemeen.* De pligt van de hoofden der departementen van algemeen bestuur, om aan de Kamers de verlangde inlichtingen te geven, is aan hunne betrekking tot de Vertegenwoordiging zóó naauw verbonden, dat het voorschrift zich zelf regtvaardigt.

86. Ten aanzien der vereenigbaarheid of onvereenigbaarheid sommiger betrekkingen met het lidmaatschap der Vertegenwoordiging, kan eene Grondwet *of* het oordeel der kiezers meester laten, *of* zoodanige regels stellen, welke de verstandige kiezer steeds zal in acht nemen. Het laatste stelsel schijnt ons de voorkeur te verdienen.

Voor onvereenigbaarheid van een aan den Lande rekenpligtig ambt met zitting in de Staten-Generaal zien wij geen genoegzamen grond. Men is niet rekenpligtig aan de vertegenwoordiging.

Aan krijgsofficieren, nu, volgens art. 83 der Grondwet, beneden den rang van hoofdofficier, volstrekt uitgesloten van de Tweede Kamer, wenschen wij de deur der vertegenwoordiging wijder te openen.

Geestelijken hebben eene andere taak dan deel te nemen aan politische verrigtingen, waarin kerkgeloof en kerkverschil niet mag worden gemengd. Onder geestelijken verstaan wij, met de voorstellers van 1844, hen, wier beroep, na voorbereiding door theologische studien, een kerkelijk leerambt is, of die tot geestelijken zijn gewijd.

Indien bij de verkiezingen ambtenaren voorzitten, zij zijn, overeenkomstig met het kiesregt aller landen, binnen het district waar zij voorzitten, niet verkiesbaar, opdat hunne onpartijdigheid buiten verdenking blijve, en zij van hunne betrekking geen misbruik maken in persoonlijk belang.

Wij laten art. 98 der Grondwet weg. De Staten-Generaal moeten, dunkt ons, niet het voorbeeld geven van een ijdelen titelopschik, die met de tegenwoordige begrippen en rigting weinig strookt.

Wij vertrouwen, dat de eenvoudige regels over behandeling, des noods, bij gesloten deuren in de Kamers (art. 91), en over het gevolg van staking der stemmen (art. 96), de goedkeuring van Uwe Majesteit zullen wegdragen.

Van de Wetgevende Magt. Wij hebben niet gemeend, dat de veranderde zamenstelling der Eerste Kamer tot verandering harer regten met betrekking tot de Tweede Kamer moest leiden.

Van de Staten der Provincien en de plaatselijke Gemeentebesturen. Het Provincie- en plaatselijk Gemeentewezen was tot dus ver, ten deele met, ten deele zonder schuld der Grondwet, een mengsel van verouderde Nederlandsche en Napoleontisch-Fransche elementen, zonder publiek leven. Het is ongeloofelijk, en Uwe Majesteit vermoedt niet, hoe vreemd de ingezetenen tot dus ver aan kennis en behandeling zelfs van de dagelijksche aangelegenheden der plaats hunner woning zijn gebleven. Intusschen moet staatsburgerschap bij een werkzaam plaatselijk burgerschap beginnen. De eenvoudige voorschriften, die wij, in art. 117—137, aan Uwe Majesteit onderwerpen, gebouwd op het voorstel en de gronden, in 1844 ter Tweede Kamer verklaard, hebben voornamelijk ten doel:

Vooreerst: aan het hoofd der provincie en plaatselijke gemeente eene *wezenlijke* vertegenwoordiging der burgerij te brengen;

Ten andere: de kiemen te leggen eener zoodanige inrigting der provinciale en plaatselijke regeringen, dat zij, de inwendige huishouding, onder behoorlijk toezigt, zelfstandig regelende en besturende, tevens, in algemeene belangen, geschikte werktuigen van het Rijksbestuur zijn;

Ten derde: den Rijkswetgever te verpligten, dat hij volgens deze beginselen de provinciale en plaatselijke gemeenteligchamen formere, en alzoo voor de hoofdleden van den Staat, in harmonie met het geheel, een stelsel en eene zekerheid van regt scheppe, die tot hiertoe ontbrak.

Regtstreeksche verkiezing en openbare handeling der provinciale en plaatselijke vertegenwoordiging zijn de twee levensbeginselen dezer regering. Openbaarheid van de vergadering der Provinciale Staten moet, onzes inziens, door de Grondwet zelve worden bevolen. Bij de plaatselijke vertegenwoordiging kan in vele kleine gemeenten openbare mededeeling van het verhandelde, voor den aanvang althans, voldoende, en zelfs deze in onderscheiden plaatsen te moeijelijk en kostbaar schijnen. Wij gelooven derhalve, dat de regels voor de openbaarheid der plaatselijke besturen moeten voorbehouden blijven aan de wet.

Van de justitie. In het hoofdstuk van de justitie scheen het slechts noodig, sommige punten aan te vullen of juister te bepalen, en voor het overige de wet vrijer te maken, dan zij het volgens de Grondwet van 1815 is.

Onder die punten behoort: het roepen van den wetgever tot regeling der regtspraak over het krijgsvolk (art. 139); toekenning der beslissing over betwiste politische regten aan de regterlijke magt, behoudens de uitzonderingen, door de wet te bepalen (art. 141); de stelling, dat strijd over bevoegdheid tusschen de besturende en regterlijke magt slechts op de wijze, door de wet te regelen, kan worden beslist (art. 142); de onteigening ten algemeenen nutte (art. 140); de bescherming van het geheim der brieven (art. 147).

Ten aanzien van art. 166 der Grondwet durfden wij de wijziging, onlangs van Gouvernements wege voorgedragen, niet overnemen. Wanneer de Grondwet zoo algemeen zegt: „behalve in de gevallen, bij de wet bepaald, mag niemand in hechtenis worden genomen," vestigt zij den bedoelden waarborg der persoonlijke vrijheid eigenlijk niet, maar stelt dien in het believen van den wetgever. Zoo ver moet deze evenwel, onzes inziens, niet kunnen gaan, of hij tast in het gebied der Grondwet.

Daarentegen behoort, meenen wij, de wet vrij te zijn in de zamenstelling der regterlijke magt; eene vrijheid, die wij slechts door twee grondwettige instellingen wenschen te beperken:

Vooreerst, door die van den Hoogen Raad, met behoud der voorname omtrekken van zijn regtsgebied uit de Grondwet van 1815; inzonderheid scheen het voorschrift in de Grondwet niet te mogen worden gemist, dat de bij ons art. 151 aangewezene personen, ter vervolging het zij van Konings wege, het zij van wege de Tweede Kamer der Staten-Generaal, voor den Hoogen Raad te regt staan; doch uit hoofde van ambtsmisdrijven alleen. De bevoorregting over gemeene misdrijven uit te strekken is niet alleen geenszins in het belang der genoemde personen zelve, maar inzonderheid met een beginsel van de hoogste waarde, gelijkheid voor de wet, te zeer in tegenspraak, om aannemelijk te blijven.

Ten andere, door de zekerheid tegen willekeurig ontslag in art. 155. Wij hebben de aanstelling voor het leven, als grondwettig gebod, uitgebreid tot de leden der regtbanken van eersten aanleg en de hoofden van het publiek ministerie bij die collegien.

De bepaling in het tweede lid komt tevens te gemoet in de gevallen, waarin het onlangs voorgedragen wetsontwerp n.° XX poogt te voorzien; wanneer de voor het leven aangestelde van wege ongeschiktheid, uit ouderdom, ziels- of ligchaamsgebreken gesproten, behoort te worden ontslagen.

Van de godsdienst. De hoede der grondwettige vrijheid van godsdienstoefening bijzonder, gelijk het 1ste lid van art. 194 doet, op den Koning te laten aankomen, terwijl die bescherming evenzeer, ja in grooter omvang, een der hoogste pligten is van den Wetgever en van andere magten in den Staat, is een eenzijdig en aan misverstand zeer onderhevig voorschrift.

Daarentegen beschouwen wij de drieledige stelling, in ons art. 162 vervat, als een gevolg der gelijke bescherming aller kerkgenootschappen, door art. 157 verzekerd.

Geniet een aantal kerkgemeenten onderstand uit de schatkist, dit is, naar ons gevoelen, geene reden om hare vrijheid van keus der leeraren eenigzins te belemmeren.

Zonder het regt van gemeenschap met zijne hoofden, is een kerkgenootschap niet in het volle genot zijner erkende inrigting.

De ongehinderde afkondiging eindelijk van kerkelijke voorschriften der kerkoverheid aan de geloovigen, behoudens de verantwoordelijkheid voor storenden invloed op de publieke orde, schijnt eveneens noodzakelijk deel eener Staatsregeling, welke de kerkgemeenten als particuliere vereenigingen, vrij om God elk op hare wijze en naar hare regels te dienen, eerbiedigende, ze enkel als burgerlijke genootschappen aan het gemeene regt wil onderworpen zien.

Van het onderwijs en het armbestuur. Dat het publiek onderwijs en het armwezen regeling door de wet behoeven, zal naauwelijks door iemand meer worden tegengesproken.

Dat die van het publiek onderwijs elks godsdienstige begrippen moet eerbiedigen, is, onder de heerschappij der artikelen over de godsdienst, niet volstrekt noodig te zeggen, maar kan als eene, tot hiertoe niet altijd betrachte, waarschuwing ook niet schaden.

Publiek onderwijs is dat, hetwelk van overheids wege wordt gegeven. Dit mag echter het *algemeen* regt om anderen te onderrigten niet hinderen, onder voorwaarde slechts, dat hij, die van onderwijs zijn beroep wil maken, aan die proeven van bekwaamheid en aan zoodanig toezigt onderworpen zij, welke aan het publiek eenige zekerheid schenken, dat de hoogste belangen van het opkomend geslacht niet aan onwaardige handen worden vertrouwd.

Eenige additionele bepalingen zijn bestemd om het zij bij den overgang van de oude tot de nieuwe orde van zaken verwarring te keeren, het zij de spoedige verwezenlijking van den wil der nieuwe Grondwet op eenige zeer dringende punten te verzekeren, het zij eene vergadering van Staten-Generaal, eer nog de kieswet, door de Grondwet beoogd, aanwezig is, mogelijk te maken. Hiertoe dient het ontwerp van voorloopige kieswet; waarbij men zich natuurlijk met bestaande elementen moet trachten te helpen. Intusschen zal het Uwer Majesteit niet ontgaan, dat het plan, zoo veel thans mogelijk, in de strekking der nieuwe Grondwet, in den geest eener wezenlijke volksvertegenwoordiging is aangelegd.

Moge hetgene wij, ter uitvoering van onzen last, Uwe Majesteit aanbieden, aan Uw edel oogmerk beantwoorden. Wat men, gedurende de laatste weken, elders zag instorten, viel meest niet door geweld, maar uit zwakheid, alleen dewijl het door de Natiën niet werd ondersteund. Het trouwe Volk, waartoe wij behooren, verlangt, bij verzekering zijner regten door wet en orde, steeds in Uw persoon en huis een nationaal middelpunt te vinden. Gij komt, Sire, in dat verlangen te gemoet; Gij wilt de stichter eener nieuwe Staatsregeling zijn. Moge het Uwer Majesteit gelukken, instellingen te vestigen, die, omdat zij wortel en wasdom hebben, zelfs bewogen tijden niet duchten.

Wij sluiten met een eerbiedig verzoek. De publieke zaak wil publiek worden behandeld. Gij gaaft, Sire, ons, in het aangezigt der Natie, een last, die hare hoogste regten en belangen betreft. Wij gevoelen de behoefte, haar over ons werk te laten oordeelen. Uwe Majesteit gelieve te vergunnen, dat het aanstonds worde gedrukt en algemeen verkrijgbaar gesteld.

ROTTERDAM den 15 april.

De Kamerheer-Ceremoniemeester heeft bekend gemaakt, dat, vermits de stoffelijke overblijfselen van Z. K. H. prins *Alexander* der Nederlanden nog niet in het Vaderland zijn overgebragt, het Hof den zwaren rouw niet zal afleggen, maar dien zal blijven dragen tot vier dagen na de ter aarde bestelling.

Bij Koninklijk besluit van den 7 dezer is de Gouverneur-Generaal van Nederlandsch Indië gemagtigd, om de haven van Menado, op het eiland Celebes, te verklaren tot eene vrijhaven.

— De heden uit Parijs ontvangen finantiële berigten luiden minder gunstig. Op nieuw was sprake van het plan tot inkoop der spoorwegen; men verzekerde dat het spoedig ten uitvoer zou worden gelegd, en dat de actiehouders met 5 per cents fondsen zouden worden betaald.— Het officiële Fransche dagblad van eergisteren deelt een besluit mede, waarbij de straf der tepronkstelling wordt afgeschaft, omdat zulks de waardigheid van den mensch verlaagt, omdat die straf het kenmerk draagt van hatelijke ongelijkheid, en dewijl de openbare tepronkstellingen het gevoel van medelijden uitdooven en met het gezigt der misdaad gemeenzaam maken. Bij andere besluiten wordt de tweede sectie van den algemeenen staf der land- en zeemagt afgeschaft. — Aanstaanden donderdag den 20 dezer zal te Parijs eene groote militaire plegtigheid plaats hebben, bij gelegenheid der uitreiking van de vaandels der Republiek aan de nationale garde, het leger en de legioenen der werklieden. Men zal alsdan pogen het volk met het leger te verzoenen. Het feest zal met een banket van honderdduizend personen eindigen, waaraan, behalve de leden der provisionele Regering, gedelegeerden van het leger, de nationale garde en de werklieden deel zullen nemen. — In het lyceum Monge heeft eene soort van oproer plaats gehad; de wanordelijkheden klommen zoo hoog, dat de studenten een hunner professoren het venster uitwierpen.

— Uit Madrid wordt den 7 dezer gemeld, dat de Infante, de Hertogin van Montpensier, daar den vorigen avond met haren Gemaal was aangekomen. De Koningin en hare Moeder waren de doorluchtige Reizigers tot drie mijlen buiten Madrid te gemoet gegaan. De Hertog en Hertogin bragten den nacht op het paleis door en vertrokken in den middag van den 7 dezer naar Vista-Alègre. Geen enkel Franschman vergezelde den Hertog, toen hij in de Spaansche hoofdstad aankwam. — Te Barcelona hebben eenige wanordelijkheden plaats gehad.

— Het Hertogdom Sleeswijk, van de Eider tot bij Königsau, is in Deensche handen, en wat de Denen den 12 dezer nog niet bezet hadden scheen hun weerloos prijs te zijn gegeven. Het verlies van weerzijde, in de verschillende gevechten, wordt op 800 man geschat, waaronder vele leden van aanzienlijke Sleeswijksche familien. De Pruissische hulptroepen bleven nog steeds werkeloos; nogtans zeide men te Rendsburg, dat twee fuseliers-bataillons opgerukt waren, om den straatweg van Sleeswijk te dekken.

— Te Kassel is des avonds van den 10 dezer een hevig oproer uitgebarsten. Nadat in den voorgaanden nacht kattenmuzijk aan de afgetreden Ministers gebragt was, wilde men op genoemden avond den minister *Eberhard* eene serenade brengen, toen eenige gardes du corps met blanke sabels op de weerlooze menigte inhieuwen. Dit was het teeken tot den opstand, overal werden de straten opgebroken, barricaden opgeworpen, en het tuighuis bestormd. Het volk wierp ook brandende fakkels in de kaserne, om die in brand te steken, maar slaagde hierin gelukkig niet. De Keurvorst heeft terstond de gardes du corps bevolen de stad te verlaten, hen vervolgens ontbonden, en daarvan bij proclamatie kennis gegeven. Hiermede schijnt men echter nog niet voldaan. De Kamer der Stenden en de stedelijke regering hebben den 10 dezer den Keurvorst bezocht, en hem gezegd dat hij vertrouwen in zijne tegenwoordige Ministers stellen moet; naar veler meening toch zou hij nog den raad zijner vroegere Ministers innemen. Men verlangt dus dat hij ondubbelzinnig bewijze zijne gedane beloften te willen nakomen, of anders, het zij tijdelijk, het zij voor goed, aftrede.

— De onrust te Weenen duurde den 9 dezer onafgebroken voort. Inzonderheid was de hooge geestelijkheid het voorwerp van allerlei grove beleedigingen. De Keizer en Keizerin waren naar Presburg afgereisd, en de aartshertog *Johann* ging, in stede van naar Frankfort, naar Tyrol, om het bevel over de volkswapening op zich te nemen, die bereids twintigduizend man sterk is, en welke tegen Italië te veld trekt.

— Gisteren is te Brouwershaven binnengekomen en heden middag te Hellevoetsluis gearriveerd het fregatschip *Zuid-Holland*, kapit. *O. Lindeman*, den 14 december des vorigen jaars van Banjoewangie naar Rotterdam vertrokken.

BEURS- EN MARKTBERIGTEN.

***MADRID** den 7 April.* Spanje 3 per cents 22¼, $\frac{1}{16}$ a contant, na beurstijd 22 geld en 22⅛ papier; de 5 per cents 13¾ papier, na beurstijd 13¼ geld; Rentelooze Schuld 4¾ papier, na beurstijd 4⅝ geld; Coupons 9½ papier.

***PARIJS** den 13 April.* Frankrijk 3 per cents 39. 75 a contant en tegen ultimo; de 5 per cents 58. 25 a contant en 58. 50 tegen ultimo; de Actien van de Bank 1125. — De Beurs was heden minder ferm dan de vorige dagen: men zeide dat de onteigening der spoorwegen toch voortgang zal hebben, en dat de actiehouders met 5 per cents fondsen betaald zullen worden. De 3 per cents werden verhandeld van 40. 25 tot 39. 75 en sloten op laatstgemelden koers, 2¾ per cent lager dan gisteren. De 5 per cents werden verhandeld van 60. 50 tot 58 en sloten op 58. 25, 3 per cent lager.

***LONDEN** den 13 April.* De 3 per cents Geconsolideerden 82¾ a contant en voor rekening; Spanje, 3 per cents, 18 a 19; dito, 5 per cents, 10 a 11; Portugal, 4 per cents, 13 a 15; Brazilië 57; Mexico 14 a ½; Peru 25 a 27; Holland, 2½ per cents, 36 a 38.

***ANTWERPEN** den 14 April.* Spanje Werk. Schuld, 5 per cents, werd verhandeld tegen 7¼, ⅝, om 7¾ papier te blijven; dito Binnenl., 3 per cents, 15½ geld en 15¾ papier.

2½ *ure.* Spanje Werk. Schuld, 5 per cents, blijft 7½ geld en 7⅝ pap.

***AMSTERDAM** den 15 April.* Nederlanden, Werkel. Schuld, 2½ pc., 38⅞ a 40, gebl. 39¾; idem idem, 3 pc., 44 a 44½, gebl. 44; idem idem, 4 pc., 58 a 58½, gebl. 58½; Aand. Handel-Maatsch., 4½ pc., 118. Spanje, *Ardoin*, £ 85, 5 pc., 7⅜ a 7½; idem, £ 510, 5 pc., 6$\frac{5}{16}$ a 6$\frac{9}{16}$, gebl. 6⅜; idem Onbepaalde, £ 170, 5 pc., 6 a 6⅝; Binnenlandsche, 3 pc., 15¾ a 16⅛, gebl. 15¾, Coupons *Ardoin*, 6 a 6⅝. Rusland, bij *Hope en Co.*, 1798 en 1816, 5 pc., 79; idem bij idem, 1828 en 1829, 5 pc., 78¼; Certific. bij idem, 1831 en 1833, 5 pc. 64 a 65; idem bij *Hope en Co.*, 4 pc., 57 a 58; id, bij *Stieglitz en Co.*, 4 pc., 56¾ a 57½, Oostenrijk, Metalliek, 5 pc., 51; id., 2½ pc., 26¾ a 27, gebl. 26¾. Peru, 6 pc., 14½ ex div.

Koers van het Geld: Beleening 6 pc., Prolongatie 6 pc.

Wisseldisconto 5 pc.

***ROTTERDAM** den 15 April.* Nederlanden, Werkel. Schuld, 2½ pc., 39⅝, $\frac{11}{16}$, ¾, ⅞; id. id., 3 pc., 45¼; id. id., 4 pc., 59¼, ¼, 58¾. Spanje, *Ardoin*, £ 170, 5 pc., 6¾; Binnenlands., 3 pc., 16¼; Coupons *Ardoin*, Oude, 6¾, ⅝, ½. Portugal, te Londen, 4 pc., 14½. Rusland, bij *Hope en Co.*, 1798 en 1816, 5 pc., 81; Certific., bij *Stieglitz en Co.*, 4 pc., 53½. Oostenrijk, Metaliek, 2½ pc., 27½. Venezuela, Uitgest. 5½.

***SCHIEDAM** den 15 April.* Jenever, het Nederl. Vat, zonder fust, *f* 15. 25; Amst. proef, idem idem, *f* 16. 50. Zonder de belasting.

Te *Rotterdam*, bij JAN ARRENBERG & Co.

... Donderdag den 20 dezer ... plegtigheid plaats hebben; ... der Republiek ... zoo hoog, dat ... kessoren het venster uit-

... wordt ... dezer gemeld, dat de ... den vorigen ... De Koningin ... Reizigers tot ... De Hertog ... paleis door en ... naar Viste... den Hertog. ... Te ... plaats gehad.

— ... van de Eider tot bij ... en van de Denen den ... hun weerloos prijs te ... De ... steeds werkeloos; ... dat twee fuseliers- ... den straatweg van Slees-

... van den 10 dezer een ... Ministers ... toch eenige gardes du ... de weerlooze menigte ... opstand, overal ... opgeworpen, ... ook brandende ... maar ... heeft terstond ... verlaten, hen ... proclamatie kennis ... niet voldaan. ... regering hebben ... en hun gezegd ... Ministers ... nog den ... Men verlangt ... beloften ... het zij

... dezer onafge- ... geestigheid ... De ... aangeteld, en ... naar Frank- ... volkswapening ... man sterk ... te veld trekt.

... binnengekomen en ... het fregat- ... den 14 december ... naar Rotterdam

BEURS- EN MARKTBERIGTEN.

... a contant, na ... papier, na beursdijd ... gelijk Coupons

... per cents 89 ... a contant ... Bank ... [illegible] ... 5 per cents ... 25 pet ... zijn gisteren, ... en sloten op ... 3 ... 5 per cent ...

... per cents Geconsolideerden 83 ... 5 per ... Portugal ... Mexico ... Peru ...

... 5 per cents, ...

... 5 per cents, ... 7 geld en 5 pap.

... Schuld ... Prolongatie 5 pc.

... Schuld ... Coupons ... Rusland, ... en ... Vereenigde Staten ...

... Mexico ... zonder last ... Zonder de Beurslijst.

ROTTERDAM, den 15 April.

... Kamer der Staten ... Dat het publiek onderrigt ...

[illegible]

Te Amsterdam, bij JAN ARENSBERG & Co.